

MIR OLJUB

GODINA: V.

SOMBOR, 2002.

BROJ 2 (18)

Prelo 2002, Sombor

foto: Zvonik

Razvoj tamburaške glazbe u

Povijest je uvijek bila - kažu - najbolja učiteljica naroda, pa tako i povijest tamburaške glazbe čini sastavni dio obrazovanja naših krugova i ove vrste glazbe.

Povijesna istraživanja morat će još jasnije osvijetliti tezu prema kojoj se orkestralno sviranje na tamburi, koje potječe iz Bačke, počelo pod utjecajem mađarskih ciganskih kapela razvijati najprije među Bunjevcima i Šokcima, a zatim i među Srbima. Bunjevci i Šokci doselili su se, naime, u razdoblju od 16. do 18. stoljeća iz Bosne i Hercegovine u Bačku, pa kako je tambura pod osmanlijskim utjecajem našla najpogodnije tlo baš u Bosni i Hercegovini, razumljivo je što su taj instrument i emigranti iz tih krajeva - Šokci i Bunjevci - ponijeli sa sobom preko Slavonije u Bačku.

Slavonski književnik Matija Petar Katančić - rođen u Valpovu - piše 1817. godine o tamburi u Subotici i među Bunjevcima.

Mita Orešković (1824-1875)

U doba kada je naš prvi melograf, muzikolog i ideolog našeg narodnog muzičkog stvaralaštva Franjo Ksaver Kuhač (20. 11. 1834. do 18. 06. 1911.) otkrio našoj glazbenoj povijesti Osječanina Paju Kolarića (17. 01. 1821.- 13. 11. 1876.) kao osnivača prvog građanskog tamburaškog zbora u Osijeku 1847. godine i kompozitora popularnih popijevki uz tamburu - da spomenem samo pjesme "Miruj, miruj srce moje" i "Šetao sam se gori doli", - upoznao je u Šidu Mitu Oreškovića, izvrsnog tamburaškog primaša i narodnog pjevača koji je znao i sam napisati pjesme uz tamburu. Mita Orešković je bio suvremenik Paje Kolarića, te njegovo glazbeno djelovanje seže do sredine 19. stoljeća. Kuhač, koji ga 1878. godine spominje kao "pokojnoga", dakle Orešković je umro prije te godine - zapisao je u Šidu još za Oreškovićevog života nekoliko njegovih pjesama od kojih su najpoznatije "Zar ako si moja mari", "Mladi momci s proljeća", "Nemam časti ni kredita", "Držite čaše svi u ruci", "Čuj diko", "Ženidba", "Spomen" i "Prag je ovo milog srpstva" iz 1849. godine.

Stipan Mukić (1838-1903)

Suvremenik Mite Oreškovića bio je Stipan Mukić, bunjevački Hrvat iz Subotice. Uz Paju Kolarića i Mitu

Oreškovića treći je istaknuti tamburaš svoga vremena i tamburaški stvaralac. Napisao je više pjesama i igara, a najpoznatija mu je pjesma "Kolo igra, tamburica svira" na riječi pjesnika Nikole Kujundžića koja se do današnjih dana sačuvala. Tom pjesmom opjevani su narodno kolo i tamburica kao važan element narodne svijesti. Umro je 1903. godine.

Pera Ž. Ilić (1868-1957)

Jedan od najistaknutijih predstavnika tamburaške glazbe osamdesetih godina 19. stoljeća bio je Pera Ilić. Rodio se 2. 07. 1868. u Srijemskih Karlovcima gdje je još kao dječak počeo svirati u tamburu. Gimnaziju je polazio u Karlovcima, Smederevu i Beogradu. Glazbu je učio kod Josifa Marinkovića i Stevana Mokranjca, a kasnije se usavršavao u Beču, Minhenu i Pragu. Iliću je bilo 14 godina kada je Osječanin Mijo Majer 1884. godine u Zagrebu osnovao tamburaški zbor sveučilištaraca "Hrvatska lira", koji je pokrenuo osnivanje brojnih tamburaških zborova i društava u Hrvatskoj. U isto se vrijeme Ilić počinje baviti tamburom. Najprije u Srijemskim Karlovcima, a zatim od 1882. u Smederevu, gdje je pohađao školu. Od 1885. godine počeo je svirati u tamburaškom zboru, a već nakon dvije godine osniva pri Zanatlijskom pevačkom društvu u Smederevu tamburaški zbor.

U svoj zbor, Ilić je uveo troglasne kruškolike tambure ugođene u kvintama, dakle gotovo pola stoljeća prije nego što su se u Hrvatskoj počele jače širiti troglasne tambure. Od njega su ovaj sustav troglasnih tambura

u Vojvodini

prihvatili i ostali tamburaši po Srijemu, Bačkoj i Banatu. Početkom 20. stoljeća počinju se troglasne tambure dopunjavati u četveroglasne. Tada se pod utjecajem mađarskih graditelja instrumenata iz Budimpešte javljaju na području Vojvodine tambure gitarastog oblika ugođene u kvartama, koje su postizavale veću zvučnost. Ovakve u nešto izmijenjenom obliku počeli su onda izrađivati najpoznatiji graditelji tambura onoga vremena Lajoš Bocan stariji u Senti i Karolj Kudlik u Subotici. Narod ih je prozvao "sremskim tamburama". Taj naziv zadržao je ovaj sustav tambura do današnjih dana.

Pera Ilić sa svojim tamburaškim zborom odlazi 1890. godine na koncertnu turneju u Prag, a godinu dana kasnije i u Beč. Nastupali su u raznim gradovima Austrije, Njemačke, Bugarske i Rumunjske, a 1898. godine putuje u Rusiju, gdje je svoje koncerte održao u mnogim gradovima od Moskve do Odese.

Kasnije, kao nastavnik glazbe i niz godina kao upravitelj Muzičke škole u Skoplju, stalno se bavi tamburaškom glazbom. Napisao je preko stotinu vokalno instrumentalnih kompozicija. Od većih njegovih djela treba istaći balet "Kosači", glumu s pjevanjem "Rak osmokrak" te dječju operu u jednom činu "Bomboni".

Za tamburaške orkestre instrumentirao je niz narodnih pjesama i kola. Složio je i više potpuria, od kojih mu je najpoznatiji "Venac ruskih pesama" - napisan za vrijeme njegovog boravka u Rusiji. Komponirao je i više plesova u narodnom duhu od kojih su mu najpoznatiji "Kolo Dušana silnog", "Zmaj - Jovino kolo", "Kolo Alekse Šantića", "Gimnastičko kolo", "Kuglarsko kolo" i "Hercegovačko kolo".

Pera Ilić je u toku sedamdesetak godina svoga djelovanja na tamburaškom polju postao uz Marka Nešića glavni predstavnik tamburaške glazbe onoga vremena. Neke njegove partiture tiskane su u nakladi časopisa "Tamburica" u Sisku, pa je tako bio u neposrednijoj vezi sa razvojem tamburaške glazbe u Hrvatskoj. Potkraj svoga života surađivao je i u časopisu "Tamburaška glazba", a 1956. godine kao glazbeni prilog časopisa tiskano je Ilićevo "Grafičarsko kolo" za mješoviti pjevački zbor i tamburaški orkestar koje je posvetio jednoj radničkoj struci posebno istaknutoj svojim značenjem u kulturnom životu.

Umro je kao nestor tamburaške glazbe 16. 11. 1957. godine u Aranđelovcu, gdje je proživio zadnje razdoblje svoga života.

Julije Njikoš

Studij filozofije u Baču

Kroz svoju dugu povijest, Franjevački samostan sv. Marije u Baču u dva navrata je bio određen da se u njemu održava provincijski studij filozofije.

Prvi takav studij osnovan je 1730. godine, a prvi lektor na tome studiju bio je o. **Emerik Buday**. Prigodom boravka kneza kaločkog nadbiskupa **Gabrijela Patačića** i njegova svečanog ustoličenja u Baču 29. 08. 1733. godine u samostanu je održana javna obrana iz filozofije. Ovu obranu je držao lektor o. **Toma Jelle** s dva svoja studenta: bratom **Markom Pavosićem**, bratom **Emerikom** iz Pečuja i sa studentom **fra Leopoldom** iz Beča.

Filozofski studij je 1745. godine iz Bača premješten u Ilok.

Godine 1839., kada se popravljao samostan u Baji, studij filozofije je premješten u bački samostan, s dva klerika, s **fra Josipom Dragičevićem** i **fra Markom Bošnjakom**, studentima prve godine. Studij je započeo radom 7. listopada 1839. godine. Profesori su bili: o. **Augustin Sisulak**, doktor filozofije, a predavao je doctrina religionis, i Philosophiam Theor. ac. Practicae nec non Hist, o. **Arnold Scherbaum**, doktor filozofije, a predavao je Math. Phys. Oecon. Ruralis et Hist. Naturalis. Direktor filozofskog studija bio je o. **Marko Klasanović**, gvardijan.

Ova dva profesora filozofije, s visokim kvalifikacijama, predavali su i 1840./41. U akademskoj 1841./42. studij filozofije imao je pet slušača prve godine.

Odlukom Provincijske uprave bački studij filozofije je 12. rujna 1842. godine službeno premješten u Vukovar.

Gore spomenuti profesori filozofije predavali su sljedeće predmete:

Doctrina Religionis, Physica, Philosophia, Oeconomia ruralis, Historia pragmatica, Historia naturalis.

Napomena: Za vrijeme ugarskog kralja Vladislava II. Jagelovića, koji je kraljevao od 1490. do 1516. godine, nekoliko puta je boravio u Baču kao gost bačkog nadbiskupa i proglasio je Bač kraljevskim gradom te je njegovo stanovništvo oslobodio plaćanja carina, te municipijske vlasti velikog župana i podžupana.

U Somboru, 16. siječnja 2002.

Stipan S. Pekanović

TRIBINA NA TEMU ZAKONA O NACIONALNIM MANJINAMA

U maloj sali HKUD-a "Vladimir Nazor" u Somboru, 14. i 19. 03. ove godine održane su tribine a aktualnoj tematici, nedavno usvojenom Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, Sporazumu o pravima nacionalnih manjina između SR Jugoslavije i Republike Hrvatske kao i o aktivnostima vezanim za ostvarivanje prava nacionalnih manjina s osvrtnom na popis stanovništva koji je bio aktualan. Predavači su bili članovi Hrvatskog akademskog društva iz Subotice, **Dužo Runje**, **Slaven Bačić**, **Kalman Kuntić** i **Tomislav Žigmanov**, odnosno na drugoj tribini **Slaven Dulić**, zamjenik pokrajinskog sekretara za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, upravu i propise, **Simeon Sakač**, tajnik saveza Rusina i Ukrajinaca Jugoslavije i **Svetislav Milanković**, predsjednik nevladine udruge Krov iz Subotice. Voditelj obe tribine bio je **Zoran Čota**, tajnik Društva. Tribina se ubrzo pretvorila u vrlo dinamičan dijalog između predavača i slušateljstva koje je bilo na zadovoljavajućem nivou.

Zoran Čota

Crtica iz prošlosti

Na istom zadatku

Godine 1913. (a Petar Pekić u jednoj knjizi tvrdi da je to bilo 1912.), s privremenim sjedištem u Bačkom Bregu osnovano je Prosvjetno društvo "Kultura", koje je željelo svojim radom pokrivati šire područje. Cilj ovog društva bio je "unaprediti društveni život i naobrazbu ugarskih Bunjevaca i Šokaca". Ono je namjeravalo, pored ostalog, prikupiti sve one stvari koje se odnose na povijest, narodni život i književnost Bunjevaca i Šokaca. Za tu svrhu općina u Bačkom Bregu osigurala je jednu prostoriju. Ali, kad je Društvo podnijelo osnivačka dokumenta i Pravila na odobrenje (zavedeno pod brojem 36775/913), nadležno Ministarstvo u Budimpešti ih nije odobrilo. Za kratko vrijeme postojanja vjeruje se da je ovo Društvo poneku kulturnu manifestaciju ipak organiziralo. Da li je širina programa i jedinstvo Bunjevaca i Šokaca unijelo nemir u nadležnu vlast?

Ivan Kovač

USKRŠNJA IZLOŽBA U SOMBORU

Četvrtu godinu zaredom u prostorijama župe Presv. Trojstva u Somboru je priređena uskršnja izložba. Posebnim zalaganjem katehisticke **Rozmari Mik** i uz veliku pomoć nekoliko mladih i odraslih članova župne zajednice, ove godine je postavljena izložba na temu "Prepoznaše ga učenici u lomljenju kruha". Odabirom pojedinih biblijskih događaja htjelo se ukazati na povijesno-teološki vid uspostave euharistije.

Predstavljeni su sljedeći biblijski događaji:

1. PRVA PASHA. U dvanaestom poglavlju knjige Izlaska opisan je način priređivanja prve pashe u noći izlaska iz zemlje egipatske, i sve što je za tu prigodu trebalo pripremiti (beskvasni kruh, jednogodišnje janje, gorko zelje...)

2. KANA GALILEJSKA.

U Kani galilejskoj Isus je učinio svoje prvo čudo pretvorivši vodu u vino. A upravo vino će se naći na stolu za vrijeme posljednje večere.

3. ČUDESNO UMNAŽANJE KRUHA.

Zgoda iz evanđelja gdje je opisan jedan dan u kojemu Isus govori velikome mnoštvu, i tek pod večer, da ljudi ne ostanu gladni, dogodit će se još jedno veliko čudo. S pet kruhova i dvije ribice nahranjeno je mnoštvo a od preostalih ulomaka napuniše dvanaest košarica.

4. POSLJEDNJA VEČERA. U ovom biblijskom nizu,

a glede euharistije, najvažniji je, bez sumnje, događaj posljednje večere. Isus slavi onu Pashu u kojoj je riječ u knjizi Izlaska. No, ovdje će se dogoditi i nešto mnogo više. Isus utemeljuje žrtvu - novoga Saveza a za znakove svoje prisutnosti u svojoj zajednici izabrao je KRUH i VINO.

5. NA PUTU U EMAUS.

Značajan događaj za razumijevanje novozavjetne Kristove žrtve nalazimo u zgodi koju nam je opisao Luka u 24. poglavlju opisujući raspo-

loženje dvojice učenika koji bježe iz Jeruzalema, njihov razgovor sa "slučajnim" suputnikom te vrhunac svega u momentu kada za stolom pred njima "LOMI KRUH" a oni prepoznaše Gospodina.

6. SVETA MISA. U zadnjoj kompoziciji ove izložbe predstavljeno je ono što danas čini bit euharistijske žrtve; naime, njena dva glavna dijela. SLUŽBA RIJEČI (naviještanje i tumačenje Božje Riječi) i SLUŽBA ŽRTVE (oltar, kalež, kruh i vino).

7. U slobodnim prostorima između eksponata i ove godine predstavljeni su dječji radovi (pisanice).

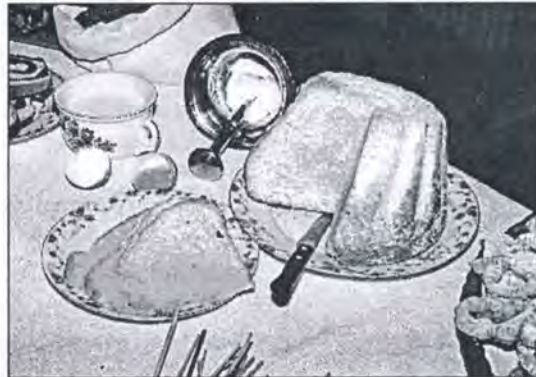
Izložba je otvorena na sam blagdan Uskrsa a mogla se vidjeti do 3. svibnja.

Josip Pekanović, župnik

DOSTOJNA SUPERLATIVA...

Lemešani su nesvakidašnje obilježili Mladi Uskrs. U nedjelju, 7. 04. ove godine, u organizaciji HKUD "Knezi Stipan Šimeta" iz Lemeša, održana je etnološka izložba "Mirisne čari majkine kujne", gdje su vrijedne žene Lemeša prikazale svoja umijeća u pripremanju starinskih jela bunjevačke, šokačke i bosanske kuhinje, jednom riječju, hrvatske kuhinje. Kako se rodila ideja za održavanjem ovog malo neobičnog događaja koji je imao izložbeni karakter, pitali smo predsjednicu Društva gospođu **Marinu Šain**: "Ideja je nastala iz jednog uzgrednog razgovora gdje smo komentirali kako se kod organiziranja bilo kakve manifestacije sa kulturnim sadržajem, bilo to predstavljanje knjige, izložba slika ili predstava, uvijek puno vremena utroši u pripremanju i pričama oko hrane i pića. Dakako, uvijek se nađu vrijedne žene koje rado priskoče i načine nešto prikladno i ostanu u drugom planu. Upravo to nam je dalo ideju da od najvažnijeg sporednog događaja napravimo najvažniji glavni događaj." I uspjeli su u tome. Sudeći prema odzivu, izložba je bila izuzetno posjećena. Dvanaest žena na dvanaest stolova (kao u Bartolomejskoj noći), prostrlo je mnoštvo različitih starinskih jela uz postavljanje stola kako priliči dobu iz kojeg potječe jelo, vrsti jela i prigodi. Dakako, bile su obučene u bunjevačka ruva. Gospođa **Eva Macuš** predstavila se s kukuruznim pogačicama, pogačicama sa žmarama i kiselinom te "parasničkom" zapržitom čorbom. Gospođa **Giza Ivanković** prid goste je iznela krompiraču i klizu a mlada **Amalija Knezi** listiće i posne perece. Specijalitet iz Bosne, pite sa sirom i zeljem te kiselo mlijeko ponudila nam je gospođa **Ljubica Jurišić** čiji stol je resila i nošnja iz Bosne koju je nosila **Sanela Matić**. Gospođa **Radmila Antolović** ispekla je urmašice, staro bosansko jelo a gospođa **Tanja Jurišić** nam je ponudila pusedle ručno miješane, šamrolne i okruglu tortu. Na bogatom, duplo postavljenom stolu predstavila nam se gospođa **Ana Vidaković** sa kiselim kupusom i krvavicom, papulom, listićima i gužvačom s makom i orasima, te šeširićima s pekmezom od šljiva. Stol gospođe **Ane Bezeg** bio je vrlo maštovito i ukusno postavljen a ponuda tradicionalna: kuglov, gužvača, lemeški gužnjak... dok je stol gospođe **Mande Vidaković** nudio "uskršnji doručak". Starinski kuglov, gomboce i nasuvo sa orasima i makom bilo je postavljeno na stolu gospođe **Julijane Barašević**, dok nam je šokačka narodna jela u svojoj nošnji predstavila gospođa **Marica Rapić**. Stol gospođe **Marije Vaslović** uz bogatstvo slanog peciva resila je i boca pekmeza od šljiva, crnog te dunc. Na izložbi su se vidjeli i predmeti iz starih kuhinja, neizbježne kuharice koje su nekada krasile gotovo

Kuglov i listići sa stola gospođe Ane Bezeg

svaku kuhinju a sada su gotovo potpuno iščezle. Sa zidova Doma kulture smiješili su nam se dopadljivo jednostavni, kičasti likovi i njihove duhovite poruke: "Kuharice manje zbori da ti ručak ne zagori", "Mani se šale čovječe, izgoriće mi ručak šaliće se doveče"... Jedna takva "kuvarica" poslužila je i kao podložak maštovitoj diplomu koju je svaka učesnica izložbe u znak sjećanja ponijela sa sobom kući. Goste na izložbi zabavljali su tamburaši Društva koji su na dar dobili majice s amblemom Društva i gosti, tamburaši iz Đurđina. Oba tamburaška sastava nastupaju pod ravnateljstvom gospodične **Nele Skenderović**. Žiri su činili uvaženi gosti: gospodin **Slaven Dulić**, zamjenik sekretara Pokrajinskog sekretarijata za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, gospođa **Branka Dimić** iz Narodnog pozorišta Sombor i gospođa **Ana Feđver** iz HKUD-a "Vladimir Nazor". Nagrade je maštovito oslikala gospođa **Cecilija Miler**. Nagrade je uručila gospođa **Marija Knezi** onako kako je žiri odlučio: gospođici **Amaliji Knezi** i gospođi **Radmili Antolović**. Publika je dodijelila svojim glasanjem treću nagradu koju je dobila gospođa **Giza Ivanković**. "Želimo da ova izložba postane

Raskošna ponuda gospođe Ane Vidaković

tradicija", poručivali su posjetitelji pri odlasku... a sve je bilo lemeški, veselo, zabavno i ukusno. Završilo se pjevanjem i plesom (...) kod dobrog domaćina svi su gosti dobrodošli a takvi su se i osjećali.

"Ima još jela koja spadaju u starinska a koja nisu prikazana na ovoj izložbi, i dakako namjerno nismo nigdje govorili o receptima za spravljanje jela. Iz jednostavnog razloga. Namjeravamo izdati kuhar na tu temu. Priča o kuhinji je tek započela. Vidjet ćemo se još", poručili su nam gostoljubivi Lemešani na rastanku.

Antonija Čota

ETNO BAZAR BUNJEVAČKO BOCKALO

1. Ptica u kavezu nije prava ptica. Oduzeta joj je elemetnarna bit: sloboda. No ni sve ptice nisu jednake. Većina zna da su ptice i izabrale slobodu, ljepotu nebeskog plavetnila prošaranog toplim sunčevim zraka-ma, hladnoću noći i milovanje sjaja prosutih zvijezda na nebu, susrete sa mnoštvom različitih ptica na životnom prostoru. To je bogatstvo. Druge su izabrale sigurnost kaveza jer vjeruju da će ih gospodar uvijek dobro hraniti. U početku je bilo tako. Sve dok nisu zaboravile da su ptice. Sada salutiraju za zrno žita. Količina obroka jednako je proporcionalna očekivanoj protuusluzi. Zato sirote i zavidne grakću na slobodne ptice koje se ne stide priznati da su vrapci, slavuji, vrane, galebovi... ali ipak... ptice.

NARAVOUČENJE: *ljudski razum je samo sluga ljudskog duha. Ono što je jasno uzvišenom duhu ne znači da je jasno i zakržljalom.*

2. Imali bi ponosa da nemaju želuca i stoga radije kaldrmom natrag nego putem u otvoreni svijet

NARAVOUČENJE: *Na svakom raskrižju postoje putokazi, pitanje je samo znamo li ih sami čitati ili više ni svojim očima ne vjerujemo dok nam drugi to ne kažu.*

3. Nekada smo ih zvali "drugovi i drugarice" sada ih zovemo "gospođe i gospodo". Nekada su to bili svačiji drugovi i imali su jedno lice: crveno. Sada su to gospoda samo svojim podanicima i imaju bezbroj lica tako da sami čine kvorum. A oni što misle da su kvorum... još kad bi samo znali da misle... zato služe mobilni telefoni.

NARAVOUČENJE: *TKO bi htio bolje, najbolje da ide napolje.*

Priredila: Antonija Čota

Ritmička sekcija

Ritmička sekcija HKUD-a "Vladimir Nazor" (mlađa i starija) veoma uspješno nastupile su na 65. rođendanu našeg Društva. No, to nije sve. Bili smo aktivni gotovo cijelog prosinca. Mlađa grupa je gostovala u tri različite institucije s koreografijom na poznatu pjesmu "Zvončići, zvončići".

Dana 21. prosinca naše "Djeda Mrazice" su nastupile u školi "Vuk Karadžić" za djecu s posebnim potrebama. Poslije velikog pljeska bile su počašćene od "pravog" Djeda Mraza.

Dana 27. prosinca naše članice nastupile su u vrtiću "Vera Guconja" u objektu u ulici Vujadina Sekulića. Poslije nastupa, kolača je bilo u izobilju. Istoga dana u poslijepodnevni satima nastup je ponovljen u vrtiću "Maria Montessori". I tamo nas je dočekaao veliki "Djeda Mraz". Veliki bravo za naše ritmičarke.

Jelica Nikolić

PRIOPCENJE S FORUMA AUTOHTONE HRVATSKE MLADEŽI

Mladi traže veću brigu od domicilne i matične države

U Budimpešti je 19. travnja, u organizaciji Hrvatske državne samouprave, prvi put organiziran Forum autohtone hrvatske mladeži. Na Forumu su bili nazočni predstavnici hrvatske mladeži iz Austrije, Italije, Mađarske, Rumunjske, Slovačke i SR Jugoslavije. Hrvatska mladež iz spomenutih zemalja želi se povezati, uspostaviti međusobne kontakte, jer smatraju važnim zajedno naći odgovore na najaktualnije i najnovije društvene i političke izazove. Zajedno žele doći do najučinkovitijih modela radi očuvanja svoga jezika, nacionalnog identiteta u globaliziranoj Europi. Radi toga zahtijevaju konkretnu brigu, skrb od država u kojima žive, jer kao autohtone hrvatske zajednice obogatili su ne samo svoju nacionalnu kulturu, već također i kulturu onih naroda s kojima već stoljećima žive. Također očekuju i pomoć od nadležnih međunarodnih organizacija, te transparentnost i konkretnu potporu svoje matične države Republike Hrvatske za koju su svi autohtoni Hrvati podrijetlom, kulturno i emotivno vezani. Zajedničkim dogovorom postignutim na prvom Forumu autohtone hrvatske mladeži stvoreni su uvjeti za čvršće povezivanje mladih Hrvata, koji žive u europskim državama.

Forum autohtone hrvatske mladeži je imenovao Odbor s predstavnikom iz svake zemlje, koji će koordinirati konstituiranje Foruma autohtone hrvatske mladeži s centrom u Budimpešti i s temeljnom zadaćom da će organizirati buduće susrete i održavati međusobnu komunikaciju.

Kao predstavnik KUDH-a "Vladimir Nazor" na Forumu je bio **Antun Krajniger** koji će u buduće biti kontakt osoba za Sombor.

"Twica i Marica" na naš način

Dani hrvatskog pučkog teatra u Hercegovcu

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika i pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture R. Hrvatske te bjelovarsko-bilogorske županije, u Hercegovcu su od 22.-24. veljače održani Osmi dani hrvatskog pučkog teatra. Ovaj matični tradicionalni festival pučkog teatra potiče njegovanje kulture govora, te jezične osobitosti hrvatskih manjina okupljajući kazališne amaterske skupine iz Domovine i inozemstva.

Ove je godine Hercegovac osmi put bio domaćin svim prijateljima, zaljubljenicima hrvatske riječi, te kazalištarcima koji su na dane došli iz Austrije, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Vojvodine i R. Hrvatske. Prije svečanog otvaranja Osmih dana hrvatskog pučkog teatra upriličeno je otvaranje izložbe slika poznatog slikara **Valenta Požeženca**.

Ovaj tradicionalni festival je u ime organizatora HMI-a otvorio njezin ravnatelj **Boris Maruna**. Nazočne su pozdravili i župan bjelovarsko-bilogorske županije **Damir Bajs**, načelnik općine **Dragutin Kučera** i drugi.

Gospodin Maruna je u svom govoru istakao da "ni ovaj pučki teatar nije zapravo pučko prikazanje ni pučki teatar, već stoga što imamo uistinu poznate svjetske autore na ovom festivalu, npr. Goldonija i Čehova".

Nakon nastupa tamburaškog sastava Hrvatske čitaonice, te Kranjčevićevih stihova, koje je izrekao **prof. Stjepan Banas**, publici su prve večeri predstavljene tri interesantne komedije. Čast otvaranja Osmih dana hrvatskog pučkog teatra pripala je dramskoj sekciji HKUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora.

"Prosidba"

Čehov na ikavici, prilagođen mentalitetu i jeziku Hrvata Bunjevaca Sombora i okoline, upotpunjen starim običajem okupljanja mladih tijekom zime poznatom pod imenom "branč" bio je veliki izazov i za redateljicu i pročelnicu dramske sekcije **Mariju Šeremešić**, kao i sveukupni ansambl koji je ove godine upotpunjen mladim članovima.

Ovu veselu komediju na svojim "plećima" uspješno su iznijeli **Snežana Nađ**, **Damir Šeremešić** i **Antun Knežević** koji su sve vrijeme izvođenja proveli na sceni. Pohvalno je što su se veoma aktivno uključili i doprinijeli uspjehu predstave i **Agneza Pekanović**, **Ljiljana Mijić**, **Klara Jobađi**, **Antun Krajninger**, **Joso Firanj** (u kasnijim predstavama i **Bojana Jozić**) uz veoma uspješnu glazbenu pratnju tria **Marić**, **Krajninger** i **Butković**.

Ova neobična komedija zaintrigirala je mnoge medije te je tijekom veljače "Prosidbe" bilo na prvom i drugom programu Radio Zagreba, na vijestima HRT Zagreb, u emisiji "Korijeni", zatim na TV Novom Sadu, TV "Spektru" Sombor i intervjuu **Marije Šeremešić** na Radio Somboru u kronici dana. Predstava je imala svoju premijeru i u Somboru u Velikoj sali HKUD-a "Vladimir Nazor", a i reprizu početkom travnja mjeseca. Nakon igranja u našem gradu "Prosidba" je izvedena u Bačkom Monoštoru, Tavankutu, Maloj Bosni, gdje je popraćena pljeskom.

Nastojeće se tijekom svibnja gostovati u Subotici, ukoliko nas budu željeli vidjeti, a planira se i gostovati u R. Hrvatskoj.

Nadamo se da će ova komedija imati još mnoge izvedbe.

Marija Šeremešić

Glumci sa **prof. Banašom** (glavnim domaćinom - prvi desno), **prof. sa zagrebačkog Fakulteta dramskih umjetnosti - kritičar pučkog teatra - Stjepanom Pepeljnjakom** (drugi s desna)

"Prosidba"

Glavni glumci "Prosidbe"

Trio
Marić
Butković
Krajninger

Bunjevačko-šokačko prelo 2002.

U toku ovogodišnjih pokladnih dana naše HKUD "Vladimir Nazor" organiziralo je 9. veljače Bunjevačko-šokačko prelo. Kao i ranije, brojni članovi i gosti s nestrpljenjem su očekivali ovu, već tradicionalnu svečanost. Sa zadovoljstvom možemo konstatirati da je ovogodišnja manifestacija, po broju učesnika u programu i broju gostiju, te kvalitetom programa i općim raspoloženjem publike, nadišla sve ranije. Puna napetost trajala je od večernjih, pa sve do ranih jutarnjih sati.

Premda nismo u mogućnosti, a nema ni potrebe, nabrojiti sve goste, ipak ističemo **Ivana Bandića**, savjetnika u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Subotici **dr. Jasminu Kovačević**, delegate Gradskog vijeća Osijeka, delegate više ministarstava i sekretarijata AP Vojvodine iz Novog Sada, goste iz susjedne nam Mađarske, a od lokalnih vlasti predsjednika općine Sombor **Jovana Vujičića** i predsjednika IV općine **Veljka Stojnovića**. Od svećenika svojim prisustvom svečanost su uveličali **Josip Pečanović**, župnik i dekan Somborskog dekanata, otac **Mato Miloš**, gvardijan karmelićanskog samostana, te župnik iz Tavankuta **Franjo Ivanković**. Vrijedno je istaknuti i predstavnike kulturno-umjetničkih društava nama susjednih, ali i nešto daljih naselja, kao što su: Subotica, Tavankut, Sv. Miletić, Bački Monoštor, Sonta, Bački Breg i drugi.

U programu je, kao gošća prela, sudjelovala nadaleko poznata i priznata pjevačica starogradskih i narodnih pjesama iz Hrvatske **Vera Svoboda** koju su pratili poznati "Bereški tamburaši". Tu su bili i članovi HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta sa svojim orkestrom i folklorom, koji su, uz poznate bunjevačke pjesme i igre, te plesove iz Baranje i Slavonije, izveli "šokačke svatove te šokačko sijelo". Podrazumijeva se da su i sastavi tamburaške i folklorne sekcije našega društva dali svoj vrijedan doprinos.

Jedan od sponzora "Prela" bio je i g. Željko

Nastup Vere Svobode posebno je oduševio posjetioce. U ovim su krajevima dobro poznate njene pjesme te nije ni čudo što su se mnogi spontano pridružili njenom pjevanju. Već po običaju, počelo se sa "Kolo igra" te nastavilo sa "Šokica sam", a uz "Oko moje plavo i garavo", slijedile su i druge poznate slavonske poskočice. Tu se našla i "Ne dirajte mi ravnicu", kao i "Ja sam rođen tamo na salašu". Zvuci tamburica i zanosno pjevanje umjetnice prenijelo nas je iz ove naše prostrane ravnice u isto tako ravnu Slavoniju, a potom i u sunčanu Dalmaciju, pa i njeno brdovito zaleđe, odakle je prije nešto više od 300 godina većina ovdašnjih Bunjevaca i doseljena.

I članovi folklornih sekcija, obučeni u prikladne nošnje, pokazali su svu vještinu plesa, te dali svoj doprinos općem veselju. Vitkost, skladnost i gracioznost Bunjevaca i Bunjevaca, te kolorit i blještavost nošnji Šokica i Šokaca, zadivili su prisutne. Na taj su način i oni podsjetili prisutne da su Bunjevci i

To je naše prelo

U snižnoj bilini somborskog atara
stari salaš drima;
ne triba mu pisma, ne triba mu rima.

Zapamtio dida mnogo ladni zima,
krušne peći vruće;
ispraćo je, s tugom, čeljadi iz kuće.

Danas salaš drže četiri stare ruke;
u samoći zimskoj
sprimadu se ruke, da zagrlje unuke.

I opet će iz šublota starih
zašuškati svila;
zagrijaće srce, bunjevačka vila.

Ispratiće dida divojke na prelo
jedna suza kane;
Bože, što su lipe, lipše nego lane.

Sićanje sad vraća to staračko srce;
kako je bilo lipo
kad tambura svira, tijo pa na uvce.

Igralo se tako cile zimske noći;
jutro brzo došlo,
tribalo je prezat pa na salaš poči.

Sićanje ga stiže, sićanje ga steže;
zatreperi duša,
nema više konja da u kola preže.

Mani se sad dida sićanja tih starih,
šta je kadgod bilo;
gledaj svoje cure, neka ti je milo.

Kolo igra, tamburica svira,
Svila šuška, neda srcu mira.
Cviće krasi divojačko čelo.
Mani tugu; TO JE NAŠE PRELO.

Marija Šeremešić

Šokci samo dvije grane istog stabla hrvatskog naroda koje se na ovim prostranim bačkim predjelima već stoljećima prepliću i vrlo skladno dopunjuju.

Eto, tako su tamburaši tokom cijele noći neumorno i s oduševljenjem svirali, a mladi, pa i oni stariji, plesali i pjevali od srca i iz dubine duše svoje. Svima nam još i danas odzvanjaju riječi "Kolo igra, tamburica svira - pisma ječi neda srcu mira".

Prelo ne bi bilo cjelovito, niti bi predstavljalo pravu i prigodnu svetkovinu bez odgovarajuće večere. Raznovrsna peciva, sačinjena u brojnim donatorskim radionicama i domaćinstvima služena su za predjelo. Već po običaju, večera je počela svečanom juhom. Pohana piletina i rolana prasetina, uz odgovarajuće salate, činile su glavno jelo. U velikom asortimanu kvalitetnih aperitiva, vina i piva, te raznih gaziranih i negaziranih napitaka, na stolovima je bilo i kvalitetno erdutsko vino, osječko pivo i jamnička kiselica, koje su gosti darivali svojim domaćinima. Osoblje angažirano oko serviranja i usluživanja krajnje savjesno je obavljalo svoje zadatke tokom čitave noći te zaslužuje svaku pohvalu. Posebno uzbuđenje predstavljalo je izvlačenje raznovrsne, često veoma maštovite tombole, koju je darivalo 57 dobrotvora.

Vera Svoboda, dr. Jasmina Kovačević i Julije Njikoš

Sa željom da ovakve i slične svečanosti budu još kvalitetnije, neophodno je osigurati suvremenije i bolje ozvučenje sale.

Mr. Mata Danić

Somborsko prelo 1941. godine

U nizu mnogih i odlučnih manifestacija hrvatske narodne svijesti kod bunjevačkih i šokačkih Hrvata, valja svakako zabilježiti i veliko prelo u Somboru, koje je održano prošle nedjelje (dne 23. veljače). I ovo prelo, na kojem se našlo na okupu preko dvije tisuće svjesnih Hrvata iz Sombora i okolice, seljaka i građana, živ je dokaz duboke i nepomućene volje bačkih i baranjskih Hrvata, da se što tješnje povežu sa svojom jednorodnom braćom u Hrvatskoj. Koliko su važne ovakve manifestacije narodne svijesti u Bačkoj i Baranji, na kojima tako jednostavno i otvoreno dolaze do snažnog izražaja nepatvoreni osjećaji našeg tamošnjeg naroda, vidi se i po tome, što ovakvim priredbama - velikim narodnim prelima - posvećuje naročitu pažnju i hrvatsko narodno vodstvo u Zagrebu. Tako je i ovome

nekidanjem prelu u Somboru prisustvovao kao izaslanik narodnog vodstva g. **dr. Stjepan Hefer**, narodni zastupnik iz Osijeka. On je na prelu održao govor, te izručio i ovaj puta pozdrav predsjednika g. **dra Mačeka** bunjevačko-šokačkim Hrvatima u Bačkoj i Baranji.

Značenje i važnost ovog narodnog zborovanja u Somboru odskače i po tome, što je došlo u času, kada se nametnula potreba doličnog odgovora novim pokušajima stanovite propagande, da bi se krivotvorili pravi narodni osjećaji bunjevačko-šokačkih Hrvata. U tu svrhu upriličeno je bilo nedavno tzv. "prkos prelo" u Somboru i "partiska večera" u Subotici. "Prkos prelo" u Somboru doživjelo je potpuni debacle. Takvom neuspjehu nisu se nadali ni najveći pesimisti iz rijetkih i oskudnih redova "Bunjevaca beogradske orijentacije".

Nedavna "partiska večera", priređena u Subotici, bila je drugi neuspjeli pokušaj falsificiranja prave narodne orijentacije bačko-baranjskih Hrvata. Na toj se večeri nije uopće spominjalo hrvatsko ime, nego se isticao "slozan rad Srba, Bunjevaca i Mađara". Preko Hrvata se prelazilo, kao da ih uopće nema u Subotici, drugom gradu po veličini hrvatskog stanovništva u ovoj državnoj zajednici. Uostalom, nije Hrvata ni bilo na toj večeri, osim ono nekoliko osoba, koje se iz oportunitizma drže "beogradske orijentacije" i kojih je politički rad u prošlosti bio sve, samo ne hrvatski. Oni imaju interesa - dakako osobnih, kao pojedinci - da se nalaze s onu stranu naših narodnih redova. S njima je hrvatska narodna zajednica već obračunala i izbacila ih iz svoga zdravoga narodnog organizma.

Usporedo s ovim akcijama "beogradske orijentacije" u Bačkoj i Baranji vodi se i protuhrvatska kampanja u stanovitoj štampi u Vojvodini. Tako npr. u novosadskom "Danu" možemo čitati i ovakve retke: "Mi znamo, da se u Subotici i Somboru i njihovoj okolici i u Baranji nalaze Bunjevci i Šokci u velikom broju, izmiješanih s velikim brojem Srba, Mađara i Nijemaca, ali znamo, da ima u Subotici i nekoliko Hrvata, koliko da ih na prste izbrojimo.

U tom poricanju i same opstojnosti Hrvata u Bačkoj i Baranji nema razlike u taboru "velikosrpskih koncepcija" ni u taboru "jugoslavenske orijentacije"...

"Hrvatski list", 26. 02. 1941., str. 4

Hrvatska Mati

Volim miris moje ravnice
i veseli osmih Božje dice,
volim ljude što se svojeg ne stide,
i mudre riči moga dide.
Molim kad majka na sokaku sidi
i kad čovik zna šta najviše vridi.
Volim svoju hrvatsku mati,
hvala ocu što se mogu tako zvati,
ne dajte nikom da nas smuši
Hrvati smo u srcu i u duši.

Katica Marković, Gradina

Folklorna sekcija

Evo kratkih informacija o radu Folklorne sekcije našeg HKUD-a "Vladimir Nator" Sombor. Naše tradicionalno Bunjevačko-šokačko prelo je ove godine bilo posjećenije nego do sada. Bila je prepuna sala gostiju koje su uveseljavali naši dragi gosti - članovi Folklorne sekcije HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta kao i poznata pjevačica gospođa Vera Svoboda, naš dragi gost iz R. Hrvatske.

Rukovodstvo našeg društva zajedno sa članovima folklor (koji su služili goste tokom cijele večeri) zadatak postavljen pred njih su obavili sa najvišom ocjenom. Iako je bilo puno skeptika oko masovnosti i organizacije prošlog prela, s obzirom da je to prvo prelo poslije "červenog Sabora" u svibnju prošle godine (kada se vratilo napokon naše ime koje ovaj Dom nosi oduvijek), zamjerke nije bilo ni oko organizacije programa, posluge, obilate večere i programa tokom cijele noći.

Naši dragi gosti iz Tavankuta izveli su četiri spleta igara. Prepuna sala gostiju (bilo ih je oko 400) nagradila ih je burnim pljeskom. Nakon nastupa nastavilo se druženje s našim članovima folklor do kasno u noć.

Naša Folklorna sekcija se obogatila kako novim članovima (mlađim i starijim), tako i novim koreografom, dugogodišnjom starom igračicom ovog Društva gospođom Vladimirkom Andrić. Pored nje i dalje kao koreografi rade gospodin Joso Firanj i gospodin Željko Kolar. Probe se održavaju utorkom i srijedom, a po potrebi se zakazuju i vanredno u toku nedjelje. Od značajnijih nastupa spominjem:

15. 03. 2002. god. hotel "Sloboda" - nastup splotom bunjevačkih igara povodom susreta "usamljenih" na nivou Jugoslavije. Nastup je bio veoma uspješan i popraćen burnim pljeskom.

13. 04. 2002. god. u organizaciji Kulturnog centra "Laza Kostić" iz Sombora bila je folklorna smotra gdje smo nastupili kao jedini suradnici u cjelokupnom vođenju programa. Naše prostorije su ustupljene sudionicima ove manifestacije.

21. 04. 2002. god. u "Sokolskom domu" u Somboru održana je općinska smotra folklor. Naši članovi nastupili su s programom u trajanju od 25 minuta, s mađarskim i bunjevačkim igrama. Nastupili su članovi tamburaške i pjevačke sekcije.

U narednom periodu očekuju nas nastupi u Tavankutu, Subotici, Valpovu, Županji i drugim mjestima.

U našoj sekciji traje izrada nove mađarske narodne nošnje (10 kompleta) koje su darovali naši dobri sponzori kojima od srca zahvaljujemo.

Antun Knežević, pročelnik Folklorne sekcije

Vojvodino

**Vojvodino ravna i lipa,
Ravnico naša prvoga tipa,
Crnico naša po kojoj gazimo,
Po kojoj oremla po kojoj gradimo.**

**Crnico naša po kojoj sijemo
Kukuruz i žito koje mi jidemo,
Ravnico naša mi ti se divimo
Jer mi u tebi lipo živimo.**

**Dve hiljadita dugo se stvarala
Al ona eto malo nas karala
Vrućine i žege u proliće rano,
Bome se bome teško izdržalo.**

**Vojvodino, naša Majko mila
Koja si nam Dicu odranila,
I u suši dosta si nam dala
Da od gladi ne boli nas glava.**

**Koja si Nas klasjem zakitila
Koja si Nas pravilno vodila,
Pokazala kudan triba ići
Pa do srčice valjda ćemo stići.**

Emilija Dorotić

Novo hrvatsko društvo u Sonti

Ove godine 22. 01. u Sonti je osnovana Prosvjetna zajednica Hrvata "Šokadija" iz Sonte. U teškim uvjetima radimo i vježbamo te smo postigli već neke zamjetne rezultate. Trenutno radimo u prostorijama župne vjeronaučne dvorane u Sonti. Nedavno smo gostovali u susjednom mjestu u R. Hrvatskoj u Aljmašu. Tamo smo imali glazbeno scenski nastup "Šokačko prelo". Naš nastup je bio izuzetno lijepo primljen od domaćina i ujedno je sve to bilo snimano od strane Hrvatske televizije što nam je bilo iznimno drago da nas je mogla vidjeti cijela Hrvatska.

Dana 26. 03. 2002. godine KPZH "Šokadija" zaželjela je Sončanima sretan Uskrs tako što je u seoskoj biblioteci priredila izložbu čija je tema bila "Uskrs". Bilo je na izložbi starih knjiga, raspeća, šarenih jaja, "izleženih pilića", "Jajograd" (grad od jaja).

Dana 27. 03. 2002. godine u posjeti Mjesnoj zajednici na poziv KPZH "Šokadija" bila je generalna konzulica R. Hrvatske u Subotici dr. Jasmina Kovačević i zamjenik sekretara za nacionalne manjine Slaven Dulić. Tema razgovora bila je u vezi popisa stanovništva, a razgovaralo se o djelovanju KPZH "Šokadija".

Recitatorska sekcija

Recitatorska sekcija ne djeluje samostalno nego u okviru Dramske sekcije, a priprema se ciljano za manifestacije Društva. Govorne jezične vježbe teku tijekom cijele sezone, a idu u smjeru njegovanja ikavice i književnog hrvatskog jezika te na taj način obrazujemo voditelje kulturno-umjetničkih programa.

Ove godine na Velikom bunjevačkom prelu voditelji Ljiljana Mijić, Snežana Nađ i Antun Krajniger su lijepo odradili taj dio programa uz osmišljen tekst Marije Šeremešić, voditeljice ove djelatnosti.

Detalj sa "Prela 2002"

Ove godine, na otvaranju "Prela" pročitana je i preljaska pjesma "To je naše prelo", koju je napisala Marija Šeremešić.

Ministar vanjskih poslova Republike Hrvatske boravio u Beogradu i Subotici

U dvodnevnom službenom posjetu našoj zemlji boravio je Tonino Picula, ministar vanjskih poslova Republike Hrvatske. Prvog dana svoga posjeta 23. travnja ministar Picula bio je u Beogradu gdje je sa svojim domaćinom ministrom vanjskih poslova SR Jugoslavije, Goranom Svilanovićem, potpisao nekoliko važnih sporazuma: Protokol o načelima za identifikaciju i utvrđivanje granične linije i priprema ugovora o državnoj granici između R. Hrvatske i SRJ; Sporazum o vraćanju i prihvaćanju osoba čiji je ulazak ili boravak na teritoriju druge države nelegalan, te Sporazum o kulturno-prosvjetnoj suradnji.

Davor Božinović, veleposlanik RH u Beogradu, Tonino Picula, ministar, i dr. Jasmina Kovačević, generalna konzulica RH u Subotici

Svoj boravak u našoj državi ministar Picula je iskoristio da posjeti i Suboticu gdje živi najveći broj Hrvata u SRJ. Njegov dolazak u Suboticu 24. travnja bio je medijski dobro popraćen. Ministra Piculu dočekala je najviša općinska uprava.

Centralni dio posjeta ministra Tonina Picule Subotici bio je njegov susret sa predstavnicima svih hrvatskih institucija i Crkve u svečanoj vijećnici Gradske kuće. Na ovom susretu s ministrom Piculom bilo je i predsjedništvo HKUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora te predstavnici hrvatskih stranaka iz Vojvodine. Na početku susreta ministra Piculu pozdravila je generalna konzulica R. Hrvatske u Subotici dr. Jasmina Kovačević. Poslije njezinih uvodnih riječi govorili su: mr. Bela Tonković, potpredsjednik Skupštine općine Subotica, mr. Andrija Kopilović, predsjedavajući Foruma hrvatskih institucija

Vojvodine. Poslije pozdrava okupljenima se obratio ministar Picula koji je izrazio svoju radost zbog susreta sa predstavnicima Hrvata na ovim prostorima. On je obećao bolju i svrsishodniju suradnju R. Hrvatske sa Hrvatima u SRJ.

U završnom dijelu susreta data je prilika da se prisutni pojedinačno obrate ministru Piculi. Za riječ se javio prof. Tomislav Žigmanov koji je izrazio svoju žalost što se R. Hrvatska prema nama Hrvatima na ovim prostora-

rima premalo brine, a to najbolje pokazu je time što se u medijima gotovo ništa ne posvećuje pozornosti našim problemima.

Poslije susreta s predstavnicima Hrvata u Vojvodini ministar Picula je imao konferenciju za novinare u zgradi Skupštine općine Subotica gdje je između ostalog rekao:

"Više se ne govori o procesu normalizacije nego o dobrosudsjedskim odnosima, a nadamo se da će oni ubuduće biti partnerski." Ministar Picula je rekao da primjer Hrvatske može pomoći Jugoslaviji na zajedničkom ostvarenju cilja, a to je članstvo u Europskoj uniji. Na pitanje o razlozi-

ma zbog kojih nije potpisan u Beogradu Sporazum o međusobnoj zaštiti manjina u dvije države ministar Picula je odgovorio: "U međuvremenu, u Jugoslaviji je donesen Zakon o pravima i slobodama nacionalnih manjina, a i mi smo na putu da uskoro dovršimo ustavni Zakon o zaštiti manjina. I jedan i drugi zakon pri-

donijet će još boljem rješavanju ovog pitanja, a zašto smo 'stali u finalu': budimo diskretni kako bi pregovarači lakše mogli obaviti svoj posao."

Odgovarajući na novinarsko pitanje o budućem hrvatskom nacionalnom pitanju Tonino Picula je rekao: "Vremena se mijenjaju i postoji neosporno pravo na pluralizam... Mislim da je ovaj susret s predstavnicima hrvatske zajednice u Subotici urodio plodom želje za solidarnošću i stoga ne vidim opasnost po hrvatsku zajednicu u Jugoslaviji. Ona je proživjela i mnogo teža vremena."

Na kraju konferencije za novinstvo Picula je rekao da je nerealno očekivati potpuno ukidanje viznog režima između dviju država dok se posve ne ispune svi potrebni uvjeti. Planira se da ubuduće bude lakše dobivanje viza i da one budu višekratne.

I. P.

Mladi Hrvati iz Sonte najljepši su ukras na njihovom mjesnom slavlju "Grožđe-bala"

Detalj sa "Grožđe-bala 2001."

SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI U OSIJEKU

U gradu Osijeku je 13. i 14. ožujka održan Susret hrvatske katoličke mladeži. Okupilo se oko 16.000 mladih iz cijele Hrvatske, a susretu su bili nazočni i mladi iz Subotičke biskupije i to čak s dva autobusa, premda je, po mom osobnom mišljenju, moglo biti i više mladih jer je bilo još dosta zainteresiranih za ovaj susret. S mladima iz Vojvodine bili su i **vlč. Marko Forgić** te **s. Bosiljka Halužan** i **s. Iva Bagarić**. Kako bi svatko od nas drugačije opisao svoje dojmove, onda je važno reći da su ovo osobni doživljaji nekoga tko je jedva čekao sličan susret.

Na putu do poljane, gdje se i održao susret u Osijeku, naša je grupa grupa išla iza plave zastave na koju smo bili zaista ponosni. Pošto smo po prvi puta i mi Hrvati iz Vojvodine sudjelovali u većem broju na ovakvom susretu, privukli smo veliku pažnju. Čim smo stigli na poljanu i smjestili se, odmah su dolazili ljudi iz velikih radio i tv postaja tražiti intervjue.

Program je bio lijepo osmišljen. Pjevali smo razne pjesme i bila je dosta opuštana atmosfera. Za nas je bila čast i izuzetna prigoda slušati jednog od najvećih naših propovjednika, **dr. Tomislava Ivančića**, koji je

održao predavanje na temu "**Sačuvaj nas u svom imenu**", koja je i bila geslo ovog susreta. Predavanje je bilo dugo ali interesantno. Vrhunac ovog susreta bila je svečana sv. misa na kojoj su bili biskupi iz cijele Hrvatske i mnogo svećenika. Ako je išta moglo pokvariti atmosferu zajedništva bila je to kiša koja je počela padati i natjerala neke sa poljane koji su se sklonili u obližnju gimnaziju odakle su i pratili misu. Ipak, oni najhrabriji su ostali vani i izdržali do kraja s našom zastavom koja se i po kiši vijorila duži dio mise. Zbog ove kiše nismo duže ostajali u Osijeku već smo krenuli put Županje.

U Županju smo stigli u kasnim večernjim satima i bili smo odmah smješteni u obitelji. Svi smo se full naspavali i bili spremni za sutrašnji dan u župi sv. Nikole Tavelića u Županji. Prvo smo imali pripremu za misu gdje smo uvježbali pjesme koje se trebaju pjevati na misi. Misa je bila nešto posebno. Meni osobno je to bilo jedno od najljepših i najbolje proživljenih misnih slavlja. Mislim da će se i većina ljudi koji su bili tamo složiti sa mnom. Cijelu misu smo pjevali vesele pjesme s rukama u zraku. Bilo je to predивно iskustvo. Ne može se zaboraviti ni prijem kod domaćina u Županji, ručak, a naročito druženje koje su poslije ručka organizirali mladi u župi. Bilo je glazbe, pića, grickalina i svi su se lijepo proveli. No, svemu lijepom dođe kraj pa i ovome susretu.

Najveća nam je želja da svojim prijateljima iz Županje uzvratimo njihovu ljubavnost u našoj sredini.

iGoR

DAN SVEĆENIKA POD OKRILJEM O. GERARDA

Pod okriljem sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića, u utorak 12. veljače proslavljen je Dan svećenika Subotičke biskupije. Na slavlje se okupilo pedesetak svećenika i redovnika. Ova duhovna obnova i priprema za korizmu subotičkih svećenika započela je molitvom Trećega časa. Slijedila su predavanja po jezičnim skupinama (hrvatski i mađarski) na temu: "*Ulaskom u novo tisućljeće*" prema istoimenoj enciklici. Predavanja su održali **dr. Đuro Hranić**, pomoćni biskup đakovački i srijemski, te ostrogonsko-budimpeštanski pomoćni biskup **dr. Miklós Beer**.

U svom predavanju dr. Hranić je naglasio da svećenici trećeg tisućljeća moraju biti osobito ljudi molitve koji će sve svoje pastoralno djelovanje usmjeriti k svetosti. On je polazeći od primjera "bogatog mladića" (usp. Mt 19,16-22) naglasio kako u svakom svećeničkom srcu mora biti prisutan žar tog bogatog mladića, koji traži "više". "Više" od običnog prosječnog svećeničkog života i pastoralnog djelovanja. To "više" jest svetost, blaženost... Svetosti nema bez prisnosti s Isusom Kristom koje se ostvaruje kroz molitvu.

U razgovoru poslije predavanja svećenici su razgovarali s biskupom Hranićem o pastoralnom djelovanju u suvremenim uvjetima života. On je naglasio primjer Đakovačke i srijemske biskupije gdje je rad u pripremi biskupijske sinode bio izvorom novih nadahnuća za pastoralno djelovanje. On je posebno spomenuo potrebu da se u župa izgrađuje kao "zajednica zajednicâ" u kojoj će župnik, zbog mnoštva obaveza morati biti kateheta i duhovnik voditelj manjih zajednica i, naravno, liturg svih vjernika. On je također rekao kako u izgradnji župne zajednice svećenici moraju izgrađivati duh zajedništva; Crkvu uz pomoć molitve pretvoriti u dom i školu zajedništva.

Poslije razgovora bila je prilika za osobnu ispovijed i klanjanje Presvetom Sakramentu te Euharistija, koju je predvodio subotički biskup **dr. Ivan Péntzes** u zajedništvu sa spomenutim biskupima i svećenicima. Biskup Péntzes je zahvalio svećenicima na odazivu i izrazio svoju radost što u ovakvom zajedništvu započinju bremenito korizmeno vrijeme. Prigodne propovijedi održali su također biskupi Hranić i Beer, govoreći o euharistiji kao izvoru zajedništva.

Liturgijom je ravnao prior karmelićanskog samostana **o. Mato Miloš**.

Na koncu mise biskupi i svećenici okupili su se na grobu sluga Božjega o. Gerarda gdje je biskup domaćin predmolio molitvu za njegovo proglašenje blaženim i svetim.

Andrija Anišić

KAPITALNI PROJEKT HRVATSKE ZAJEDNICE U SRJ

HRVATSKA ČITAONICA U SUBOTICI

Početkom ove godine i formalno je registrirana Hrvatska čitaonica, koja je od posebnog interesa za sve Hrvate u Saveznoj Republici Jugoslaviji. Iako je fizički smještena u Subotici, njeni su ciljevi i zadaci okrenuti svim Hrvatima, napose u Bačkoj, u cilju očuvanja jezika, pisane i rukopisne baštine. Upravo iz tog razloga želimo predstaviti ovaj kapitalni projekt preko "Miroljuba".

Hrvatska čitaonica je izrasla iz "Bunjevačko-šokačke knjižnice Ivan Kujundžić", koja je jedan od odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" u Subotici. Ova je knjižnica desetak godina prikupljala svakovrsnu građu, ali je prije šest godina, točnije 1996. godine fizički i stručno uređena i otvorena za javnost u prostorijama župe sv. Roka. Tijekom zadnjih šest godina veličina knjižnog fonda, od početnih 5.000 monografskih i periodičnih publikacija, prerasla je svoj fizički prostor.

Kapitalni projekt

Na sjednici Foruma hrvatskih institucija i organizacija, koja je održana u studenom 2001., projekt Hrvatske čitaonice podržan je od strane svih hrvatskih institucija i proglašen kapitalnim projektom za hrvatsku zajednicu u Vojvodini, odnosno SR Jugoslaviji. Podršku su dali Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu i osobno savjetnik Ivan Bandić, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici i osobno generalna konzulica dr. Jasmina Kovačević, Izvršni odbor Skupštine općine Subotica, Hrvatska matica iseljenika, Matica hrvatska.

Čime raspoložemo?

Kako je nedavno preminuli počasni građanin grada Subotice, poznati kulturni pregalac prof. Bela Gabrić, svoju kuću još za života namjenski ostavio za spomenutu knjižnicu, raspoložemo nekretninom (kućom u Ljubljanskoj 21) koju je potrebno adaptirati i velikim knjižnim fondom koji se trenutno nalazi u župi sv. Roka, u potpuno nefunkcionalnom prostoru. U fondu se nalazi oko 15.000 monografskih i periodičnih publikacija i velika rukopisna ostavština.

Značaj i ciljevi Hrvatske čitaonice

Ovo je jedinstvena čitaonica i knjižnica, zavičajnog karaktera i od posebnog, nacionalnog interesa za hrvatsku zajednicu u Vojvodini, odnosno u SR Jugoslaviji.

Hrvatska čitaonica želi biti suvremena institucija (s internet sobom), kulturni centar koji će čuvati jezik, pisanu i rukopisnu baštinu, ali i publicirati suvremena djela zavičajnih pisaca i istraživača, organizirati književne večeri, tribine, predavanja, obilježavati značajne datume iz nacionalne kulturne povijesti i slično, s posebnim naglaskom na okupljanju mladih ljudi - jednom riječju, temelj budućeg obrazovanja.

Vrijednost investicijskog ulaganja

Po prvim proračunima vrijednost radova, materijala i usluga oko adaptacije i dogradnje prostora (uključivši interijer i eksterijer) iznosi cca 90.000 EURA.

Izrađen je idejni projekt. U tijeku je medijska promidžba, a konstantno se obavljaju dogovori s ljudima iz političkog i kulturnog života.

Ako ste u mogućnosti na bilo koji način pomoći realizaciju ovog kapitalnog projekta hrvatske zajednice, javite se na kontakt telefon: (024) 554-896, faks: (024) 551-036.

Ravnateljica Hrvatske čitaonice
Katarina Čeliković, bibliotekar

ZA USKRS NOVA KNJIGA

"Božji prijatelji s nama na putu"

Iako najavljivana još za Božić, tek za Uskrs, iz više razloga, uglavnom materijalne prirode, iz tiska je izašla najnovija knjiga Izdavačkog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" u Subotici poznatog i omiljenog pisca o svecima Stjepana Beretića. Knjiga nosi zanimljiv i slikovit naslov "Božji prijatelji s nama na putu".

Andrija Anišić, recenzent knjige, koji je sam najviše zaslužan što su tekstovi, uglavnom objavljeni u katoličkom mjesečniku "Zvonik", skupljeni u knjigu, oduševljeno piše: "Stjepan Beretić nam je u svojoj knjizi *Božji prijatelji s nama na putu* pokazao svu raznolikost svetaca. Iako je o pojedinim svecima kroz osam godina, tj. od početka izlaženja katoličkog lista *Zvonik*, mons. Beretić pisao o svecima u rubrici *Svetac mjeseca*, ovdje ih nije svrstao po mjesecima, nego po staležima, odnosno zanimanjima ili po opredjeljenjima. To ovoj knjizi daje posebnu vrijednost. Tako lagano među svecima možemo potražiti: majke, propovjednike, pastire, kraljeve i kraljice, prinčeve i princeze, znanstvenike, redovnike i redovnice, pustinjake i pokornice, udovice, djevice, mučenike i mučenice, odgojitelje... U tom popisu su i mladi, kao i oni koji su još na putu prema oltaru. Posebno je zanimljiv niz svetaca "optimista", tj. onih koji su "vjerovali da će sve biti dobro". Dakako, da je u ovoj knjizi dobio svoje mjesto i NAŠ kandidat za sveca, o. Gerard Tomo Stantić. I, naravno, ovakva knjiga ne može biti bez Blažene Djevice Marije i njezinog zaručnika Josipa. Sve u svemu, lijepi niz od preko osamdeset svetaca i svetica, blaženika ili kandidata za oltar."

Kako je knjiga i grafički vrlo lijepa, a napose naslovna stranica s likom zaštitnika Subotičke biskupije - sv. Pavlom, a cijena je više nego povoljna, za očekivati je da će resiti mnoge hrvatske domove i da će u njoj uživati kako odrasli tako i oni mladi. A knjiga će onda ispuniti svoju zadaću, o čemu također piše recenzent: "No, ova knjiga će postići svoju svrhu samo onda ako u svakom čitatelju pobudi onaj klasični poticaj: 'Kad su mogli toliki i tolike... zašto ne bi mogao i ti!' Njihovi svijetli tragovi jednostavno nas vuku da ih slijedimo.

Sve rečeno pisano je raspjevano, oduševljeno, zanosno kao što su i inače propovijedi i predavanja mons. Beretića. To omogućuje čitatelju da ovu knjigu čita s užitkom, radošću. To u čitatelju rađa misao: Jedva čekam da nastavim čitanje ili da ponovno to čitam! Takvo čitanje onda i zahvaća čovjeka, nosi ga, potiče da čini tako kako je u knjizi napisano."

Knjiga se može naručiti u Uredništvu "Zvonika", Ivana Milutinovića 52, 24000 Subotica ili na telefon 554-896 po cijeni od samo 200 dinara!

K. Č.

PČELICA

STRANICA ZA MLADE, MLAĐE I NAJMLAĐE

Riječ urednice

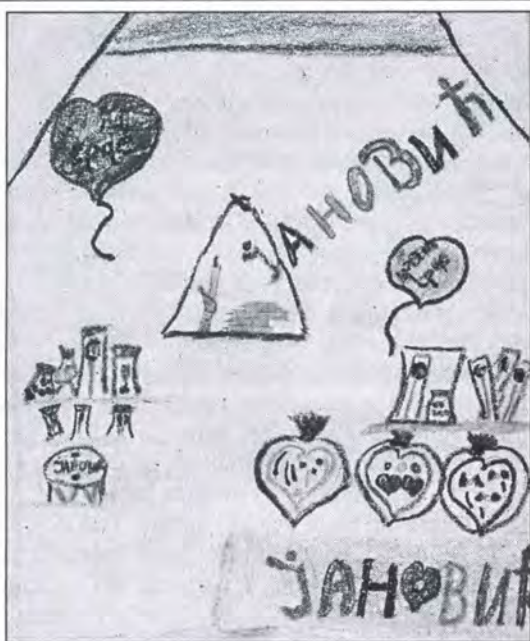
Kao što znate, hladna i duga zima primirila je pčelice, međutim proljetno sunce ponovno širi njihova krila i sprema ih za novi let. Eto, mi polijećemo, uzliječemo u novostaru avanturu zvanu "Ivica i Marica, na naš način". Slijedi nova podjela uloga. Očekujte da sletimo na pozornicu našeg Doma u drugoj polovici petog mjeseca, dođite čekamo Vas!

Nove pčelice su nam doletjele:

Dejana Jakšić, Lea i Miloš Jeftić, Lea Vaš, Kristina Kolaric, Biljana Kostić, Milan Pajić, Kristina i Nikolina Macanović, Aleksandar Rac.

Užurbano pripremaju sa starim članicama staro-novu predstavu "Ivica i Marica - na naš način".

Bili smo i gledali: **JANOVIĆ** ime za najslađe zanimanje. Svoja zapažanja i dojam o fabrici bombona i licitarskih srca kroz crtež prenosi Dejana Jakšić, III3 OŠ "Bratstvo-Jedinstvo" Sombor.

Na raspisan natječaj za najbolju pjesmu o majci stiglo je svega nekoliko radova. Najbolja pjesma, po mišljenju urednika, je pjesma **Emine Nović**, IV₁ "Svetozar Miletic" Lemeš.

Mila majko

Najmilija moja
Moj najljepši cvite
Tebi pismu pišem
Tvoje malo dite.
Toplina me Tvoja
Kroz pripreke prati
Sigurna sam uspiću
Moja mila mati.
Čila bi planeta
Mnogo bila mala
Za sve one poklone
koje bi ti dala.
Pošto sam još dite,
Najdraži moj cvite
Za Tvoj praznik mati
poljubac ću dati.

Emina Nović

Kutak za lirski trenutak:

Dobrica Cesarić

Početak proljeća

U mladoj travi
tad se javi
zviždanjem glasnim prvi kos.
I gle! Od pjesme žutokljunca
odjednom vrt je prepun sunca.
Tiptip... Do puta
Dorskakuta,
I digne krilo, pa se sunča,
A onda se u travu vrati,
I sluša gdje ga hvale vlati.

Narodne poslovice o zdravlju:

- veselo srce - pola zdravlja
- zdravom čovjeku i suh kruh je sladak
- rđa jede gvožđe, a tuga srce.

Rijesi REBUS

Možete li pomjeranjem samo tri šibice ispraviti grešku u računanju?

Čarobni kvadrat

Okomito i uspravno:

1. jedna planeta
2. najveći grčki junak u trojanskom ratu
3. vodena životinja
4. vodopad

1	2	3	4
2			
3			
4			

Koštuničasto voće i zdravlje

Koštuničasto voće nije samo prijatnog okusa, već mnoge vrste imaju i ljekovita svojstva. Kajsije su bogate Betakarotinom i Lycopinom (koji su snažni antioksidansi).

Trešnje smanjuju bolove kod artritisa, snižavaju nivo razgradnih produkata bjelancevina u krvi i pomažu kod zatvora.

Višnje djeluju baktericidno, pospješuju metabolizam i pravljaju krvnu sliku.

Breskve posjeduju posebno dobar međudnos minerala natrija i kalija, koji pospješuje bolji rad bubrega, a time izlučivanje štetnih tvari iz organizma.

Šljive su djelotvorno sredstvo kod kroničnih zatvora, a zbog bogatstva u pektinima čiste crijeva i sprečavaju njihovu infekciju.

Dr. Abroncius

Genetika i ishrana

Genetski izmijenjene namirnice, među namirnicama koje sadržavaju biljne proizvode kod kojih je primijenjen genetski inženjering, na žalost, postaju i naša stvarnost. Za sada su to najčešće proizvodi od soje i kukuruza porijeklom iz SAD. Naime, danas je 60% zasada ovih kultura u toj zemlji genetski izmijenjeno. I sjeme ovih kultura koje nam stiže kao "humanitarna pomoć" je također genetski obrađeno, a jednom zasijano putem polena prenosi izmijenjene gene i na domaće kulture. Ovca "Dolly" je i naša stvarnost.

Dr. Abroncius

Sedam savjeta kako stvarno smršaviti

1. Prestanite sa "brzim" dijetama. One samo privremeno usporavaju metabolizam, a u stvari imaju "jo - jo" efekt.

2. Hranite se raznovrsno (povrće, voće, riba, krto meso, proizvodi od integralnog brašna).

3. Nemojte brojati kalorije. Tko misli na jelo, dobiva apetit!

4. Pospješite razmjenu masti organizma sa Omega - 3 masnim kiselinama iz riba i ribljeg, kao i lanenog ulja ili nezasićenim masnim kiselinama maslinovog ili ulja uljane repice.

5. Jedite polako. Tko uživa u jelu, manje pojede.

6. Nemojte sebi zadavati nikakve zabrane - i onako će te ih prekršiti! S vremena na vrijeme priuštite si čokoladu.

7. Što više kretanja, tako se normalizira osjećaj gladi i sitosti.

Dr. Abroncius

ZAHVALA

Zahvaljujemo se Zvonku Lukaču iz Sombora što je darovao Društvu:

- dvije muške košulje,
- jedan muški prsluk
- dvije ženske bluze iz nošnje
- jednu maramu ljetnju, radnu.

MIROLJUB (izlazi 4 puta godišnje). Izdaje Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo "Vladimir Nazor", 25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26. tel. 025/38-173; fax: 025/26-019.

Uredništvo: Josip Pekoć - glavni i odgovorni urednik, Antonija Čota - zamjenik glavnog urednika, Franjo Ivanković - tehnički urednik, Cecilija Miler, Alojzije Firanj, Franjo Krajniger, Zoran Čota, Ivan Burnać.

Prijelom teksta: mr. Ervin Čeliković.

List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije broj 2583 / 2. 02. 1998.

Tisak: Štamparija "PRINTEX" Subotica, Stipe Grgića 58, tel. 024/554-435.

E-mail: v-nazor@sombor.com

Web strana: tippnet.co.yu/media/miroljub

Naklada: 900

INTERNET

WWW.
TippNet
.co.yu

Internet provajding

Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža

Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

(024)555-765 Braće Jugovića br. 5. Subotica

e-mail: support@tippnet.co.yu

Antun Skenderović

župnik Crkve Presv. Trojstva u Somboru

Rođen je u Subotici 24. 05. 1891. godine. Za župnika u Somboru postavio ga je subotički biskup mons. Lajčo Budanović, 20. 07. 1927. godine.

Dolaskom u Sombor na čelo župe crkve Presvetog Trojstva osvojio je simpatije Somboraca svojom neposrednošću, ali u iznimnim situacijama i strogošću. Narod crkve ga kao takvog bez rezerve prihvaća kao svog župnika. Istovremeno župnik Skenderović organizira stvaranje Odbora crkvene općine. U sastav tog Odbora ulaze predstavnici bunjevačko-šokačkih Hrvata, Mađari i Nijemci. Aktivno se Skenderović uključuje zajedno sa svojim kapelanima i u rad "Križarskog doma" - crkvene kulturne organizacije - preko koje nabavlja knjige i novine za bunjevačko-šokačke Hrvate iz Zagreba u izdanju zavoda Sv. Jeronima, iz Sarajeva, u izdanju Zavoda sv. Ćirila i Metoda, te iz Subotice. Sve to usmjerava na prosvjećivanje, ali i na buđenje nacionalne svijesti. Dramski igrokazi koji se prikazuju imaju isti cilj i zadatak.

Kada se 1935. godine ukazala potreba bunjevačkih i šokačkih Hrvata da osnuju svoje društvo, župnik Skenderović im svesrdno pritiče u pomoć. Pošto nisu imali svoje prostorije za okupljanje i rad, župnik Skenderović im ustupa prostor u "Križarskom domu". Veliku ulogu su imali i članovi Crkvene općine (Hrvati) koji su skoro svi pristupili osnivanju novog Hrvatskog društva.

U dogovoru sa župnikom već te 1935. godine organizira se prva "Dužionica". Bila je to jedna od najsvečanijih manifestacija našeg Društva. Na svečanoj velikoj misi koju je predvodio sam župnik Skenderović, posvećen je prvi vijenac od žita naše "Dužionice" koja se održava tradicionalno već 67 godina.

U stvari, Društvu, koje je tek

bilo u osnivanju, udareni su temelji u suradnji sa Crkvom, tj. župnikom Antunom Skenderovićem. Kada je poslije godinu dana rada, točnije 06. 12. 1936. godine došlo do osnivačke Skupštine društva, počasni gosti bili su župnik Skenderović i njegovi kapelani.

Prvi predsjednik novoosnovanog društva "Miroljub" bio je bać Toma - Antun Matarić, jedan od članova Crkvene općine. Također, veliki broj članova osnivačkog Upravnog odbora društva "Miroljub" bili su i članovi Crkvene općine crkve Presvetog Trojstva. Samo ime društva "Miroljub" je nadimak pjesnika - svećenika Ante Evetovića.

Kada je izvršena adaptacija zgrade kupljene 1937. g. i kad se Društvo u nju preselilo, posvetio je župnik Antun Skenderović. Tom prilikom darovan je određen inventar kao i veliki broj knjiga za potrebe novog Društva.

Ubuduće, župnik Skenderović je redovni gost na svim većim priredbama Društva, kao što su prela, proštenja, dužionice i sl. Kada je po nalogu banovinskih vlasti Društvo izradilo svoj barjak, za kumu je izabrana gospođa Klara Strilić. Isto jedna od najvećih svečanosti bila je posveta barjaka. Čin posvete obavljen je u crkvi Presvetog Trojstva u Somboru 14. 09. 1938. godine. Cijelu svečanost je predvodio župnik Antun Skenderović, a asistirali su svi kapelani župe. Poslije posvete svečanost je nastavljena u Hrvatskom domu.

Konačno, 06. 03. 1941. godine, dakle uoči samog II. svjetskog rata, na našim prostorima, župnik Skenderović je proglašen počasnim predsjednikom Hrvatskog prosvjetnog društva "Miroljub" u Somboru. Čin proglašenja je izvršen na tadašnjoj redovitoj godišnjoj Skupštini Društva. Bilo je to priznanje za sve ono što je župnik Skenderović učinio za naše Društvo, i to je jedina titula za 65 go-

dina postojanja. U tijeku II. svjetskog rata, 02. 10. 1941. godine župnik Skenderović otkriva spomen sliku Ante Evetovića Miroljuba. Skromno, ali vrlo značajno s obzirom na vrijeme i okolnosti.

Od samog osnutka pa nadalje, Društvo je kao jednu od svojih velikih svečanosti proslavljalo proštenje, na dan Presvetog Trojstva. Prijepodne svečana velika misa, a poslijepodne pa i do ponedjeljka ujutro velika igranka u prostorijama Društva. Sveti Franjo - divojački vašar - u istom stilu. A kada je došao rat i sve strahote koje sa sobom nosi, sve je to župnik Skenderović stoički podnosio sa svojim vjernicima. Ojađene je hrabrio i bodrio. Kada je rat konačno završio, znao je kada se trebalo povući. Prigodne svečanosti su i dalje održavane, ali odvojeno u crkvi i Društvu. Veoma je uvažavao činjenicu da je najveći broj članova Društva ostao vjeran crkvi i njemu. To je i javno isticao. Bilo mu je najteže kada je biskup Lajčo Budanović godine 1953. bio napadnut u njegovu Somboru u samom župnom dvoru.

Kada je otišao u mirovinu, rado je navraćao u svoj Sombor. Isto kad bi nas Somborce susretao raspitivao se kako smo i kako opstojimo.

Umro je u Subotici, a Društvo je ponosno što je imalo za počasnog predsjednika Antuna Skenderovića. Hvala mu!

Franjo Krajniger